

PAMÁTNÝ STROM

Cíl: Žáci zmapují významné stromy v okolí školy, uspořádají anketu o strom roku v okolí své školy a vítěze se pokusí vyhlásit památným stromem.

Čas: měsíc

Věk: 13+

Prostor: obec

Období: celý rok

Pomůcky: foťák, kancelářské potřeby, pomůcky na měření stromu

Zmapujte významné stromy ve svém okolí a nabídněte spolužákům nebo občanům své obce anketu či soutěž o největšího stromového velikána. Strom, který soutěž vyhraje, případně i více stromů se poté pokuste vyhlásit za památné. Na místně příslušném úřadě, kde je i odbor životního prostředí vám rádi poradí, jak postupovat. Stromy ve městě i krajině tvoří nezastupitelnou roli estetickou, klimatizační, jsou ostrovem biodiverzity i zásobárnou uhlíku a spoustu uhlíku za svůj život ještě zafixují, má smysl na tuto skutečnost poukázat a stromy ochránit před kácením či nešetrným zacházením.

Definice památného stromu je uvedena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon poskytuje v rámci zvláštní ochrany přírody specifickou ochranu mimořádně významným dřevinám, jejich skupinám a stromořadím, které byly příslušným orgánem ochrany přírody prohlášeny rozhodnutím za památné stromy. Památný strom je chráněn státem z důvodu jeho kulturního, historického, společenského či estetického významu, a ne proto, že se jedná o určitý druh stromu. V rámci ČR bylo dle Ústředního seznamu ochrany přírody vyhlášeno již několik tisíc památných stromů.

MAPUJTE STROMY

Najděte ve vašem okolí 10–20 stromů, které jsou podle vás významné z kulturního, historického, klimatického, společenského či estetického hlediska. Vaším cílem je vypracovat následující úkoly (v rámci kampaně Měsíc školních zahrad 2022 do konce června) zvolené stromy i s jejich parametry a fotografiemi zanést do mapy na internetových stránkách www.mapotic.com/vyznamne-stromy. Tady se můžete zároveň inspirovat.

ZHODNOŤTE STROMY

Určete níže uvedené charakteristiky stromů a strom popište. Samozřejmě nejste odborníci na stromy, proto váš popis bude přibližný a děláte ho proto, abyste si roli arboristů vyzkoušeli:

- druh stromu (český i latinský název)
- obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí a výška stromu
- předpokládaný věk stromu (odhadněte, ptejte se lidí, hledejte podobné stromy o známém stáří)
- vitalita, zdravotní stav a stabilita stromu (viz popis a tabulka)
- poloha (zanesením do mapy)
- význam stromu (např. se ke stromu váže určitá legenda)
- fotodokumentace stromu a jeho okolí

1/2

VITALITA

1. Výborná až mírně snižená
2. Zřetelně snižená (stagnace růstu, prosychání koruny v periferních oblastech)
3. Výrazně snižená (začínající ústup koruny, odumřelý vrchol koruny)
4. Zbytková vitalita (větší část koruny odumřelá)
5. Suchý strom

ZDRAVOTNÍ STAV

1. Výborný až dobrý
2. Zhoršený (mechanické narušení významného charakteru)
3. Výrazně zhoršený (přítomnost poškození snižujících dožití hodnoceného jedince)
4. Silně narušený (souběh defektů či přítomnost poškození výrazně snižujících dožití hodnoceného jedince)
5. Rozpadající se / rozpadlý strom (aktuální riziko rozpadu, případně rozpadlý jedinec)

STABILITA

1. Výborná až dobrá
2. Zhoršená (vyvíjející se staticky významné defekty malého rozsahu bez akutního vlivu na stabilitu stromu)
3. Výrazně zhoršená (přítomnost staticky významných defektů většího rozsahu, které často vyžadují stabilizační zásah)
4. Silně narušená (přítomnost staticky významných defektů většího rozsahu či souběh defektů výrazně snižujících stabilitu jedince a vyžadujících stabilizační zásah)
5. Havarijní strom (akutní riziko selhání bez možnosti řešení stabilizačním zásahem)

Příklad:	ID DŘEVINY	VITALITA	ZDRAVOTNÍ STAV	STABILITA
	Lipa_1	2	3	5
	Lipa_2	1	1	1
	Briza_3	1	1	1
	Habr_4	1	1	1
	Modřín_5	1	1	1
	Jasan_6	1	1	1
	Borovice_7	1	1	1
	Javor_8	1	1	2
	Smrk_9	1	1	1
	Jilm_10	1	1	1

Tabulka: K jednotlivým dřevinám se přiřazují pouze čísla podle popisu (viz výše). Příklad: U Lípy_1 byla pozorována zřetelně snižená vitalita, výrazně zhoršený zdravotní stav a z hlediska stability byl strom zhodnocen jako havarijní.

ZPROPAGUJTE STROMY SKRZE HLASOVÁNÍ

Uspořádejte regionální hlasování o strom roku, formu necháváme na vás. U vítězného stromu doporučujeme, aby byl místně příslušný orgán ochrany přírody požádán o zařazení stromu do kategorie Památný strom. Bylo by skvělé, kdyby tato soutěž byla prezentována v rámci celé školy (popř. celé obce) a bylo dáno na vědomí, že vám jde o to najít stromy, které stojí za institucionální ochranu.

OHLÉDNUTÍ S PIKNIKEM

Na závěr vaší práce se znovu sejděte ve vašem „pracovním týmu“ a společně se ohlédněte. Co vše se stalo, co se podařilo, co příště udělat jinak, jaký dopad měla akce, zda, kde a kdy ji opakovat. Ideální je, když se sejdete i v širším týmu na společné oslavě, např. na pikniku pod stromy nebo při jiném svátku. Je ale skvělé spojit setkání s jídlem a neformálním povídáním v komunitě.

HODNOCENÍ CÍLE AKTIVITY (DŮKAZY O UČENÍ)

- Žáci zmapovali stromy v širším okolí školy, sledovali význam stromů pro město i krajinu.
- Žáci hledali příběhy stromů, uspořádali hlasování, udělali stromům i PR akci (reklamu, aby se o nich mluvilo).
- Vítězný strom žáci provedli administrativním procesem vyhlášením památného stromu (aleje, skupiny stromů).

